

Cavallers del Cid

40 anys fent festa.

Crònica de la fundació

Alguns membres fundadors

La Filà Cavallers del Cid és de les Fil·laes jóvens en la nostra festa. La seua formació està plena d'històries que deuen ser contades perquè tot aquell que és membre o en un futur ho siga, sàpia dels seus inicis.

El motor que la va fer nàixer va ser la il·lusió d'una colla de jóvens que van lluitar, contra mil i un impediments, per fer una nova filada per al poble de Callosa. Esta havia de ser de dones i hòmens on elles tingueren també el dret d'ostentar un càrrec fester i deixar així, per fi, de banda, la desigualtat en què ens movíem. De fet, és la primera filà la qual atorga, a les festes, la primera Banderera i la primera Capitana. Tot un gran orgull!

S'han travessat moments complicats on hi havia risc que la filà deixara d'existir, però sempre s'han superat amb la unió i bon fer, fins a arribar al seu 40 aniversari. Data més que adient per a contar moltes de les anècdotes de la seua Fundació.

1983. Qui? On? Per què?

- La quadrilla del teatre balla les danses per primera vegada. Érem un grup nombrós de jóvens d'entre 13 i 18 anys. Féiem teatre en diversos llocs del poble, Aixarà, Veller, Algar, Cine Espronceda, Saló Parroquial, quasi sempre, a benefici de l'Església i altres fins socials. Per aquells anys, la gent

jove del poble s'enjuntava en "quadri- lles grans", la majoria eren d'hòmens o de dones, la nostra, com era d'esperar: mixta. Per descomptat, aquests grups tenien nom, el nostre, "la gran família", participàvem en el carnes- toltes, les danses, teatre i en la resta d'activitats del poble.

- Ens proposem fer una filà nova cristiana, de xics i xiques, òbviament per poder fer festa tots junts. Pensem en Cristiana, simplement perquè n'hi havien menys al poble i seria més senzill. Estes converses tenen lloc a la Llotja de l'Ajuntament, lloc on passem hores i hores xarrant i menjant pipes. La majoria no pertanyíem a cap filà i veiem la proposta com una iniciativa apassionant.

1984. Ara sí que sí. Iniciem el projecte

Eixe any som Majorals de Danses (altra vegada) però els tres dies. Eren moments de crisi per la festa dels fa- drins, la moda de les discoteques deia buida la plaça i per part de l'Ajun- tament ens demanen ser majorals els tres dies.

- Comença la Fundació de la Filà. L'anel de fer una filà nova ens fa decidir de tirar endavant en el projecte.

- Els Almogàvers ens proposen que ens fem el seu trage, nosaltres reflexi-

onem la idea, però la descartem i se- guim en la nostra de fer una filà nova. La reunió té lloc a ca Pepita "La de la llum", on preparàvem les funcions de teatre. La quadrilla actuava i passàvem molts dies a sa casa, Pepita ens assa- java en la seua cotxera i passàvem les vesprades preparant les funcions.

La intenció és fer una nova Filà d'hò- mens i dones, i que aquestes tinguen els mateixos drets i obligacions que les hòmens, cosa novedosa en aquells moments, ja que les dones no os- tentaven Capitanies ni Bandera. Ens agrada la temàtica medieval i per tant busquem un trage d'eixes caracterís- tiques.

- Comencem amb el disseny. Una persona de Callosa ens fa un dibuix, no ens acaba d'agradar i pensem en buscar un indumentarista de trages festers.

- Rosendo Montiel ens posa en con- tacte amb el dissenyador d'indumen- taria festera alcoià Luís Solbes Payá.

- Fem un primer viatge a Alcoi en la furgoneta de Juanito Manera per a parlar amb Solbes. L'home viu en un pis, el seu despatx està ple de dis- senys de trages festers, li diem que el volem medieval i ens fa dos dibuixos, un en color roig i negre i l'altre que és l'actual vestit, inspirat en les filaes de Cid que ell havia fet. També ens van portar a un lloc on hi havia trages fes- ters per a veure'ls i pendre decisions.

- Tornem a Callosa i mostrem els di- buixos a la resta, el roig i negre no el volem perquè els colors són els matei- xos que la filà Almogàvers i buscàvem alguna cosa diferent a les filaes actuals del poble. Finalment, el verd, és el co- lor guanyador.

- Parlem amb Solbes i li encarre- guem fer la versió de dona per al tra- ge del Cid. Ens fa dos dissenys, un amb falda curta i botes altes, en un estil guerrer per al model roig que ens havia fet i d'altre, més cortesà, per a la versió del verd. Ens decantem pel de la falda llarga, que és el que totes i tots coneixem. Per al tocat del cap, el

disseny portava un casc amb un vel, que ens el fem, juntament, amb el bar- ret de la ploma. No està en el dibuix, però ens entusiasma per la Entrà.

- Pels dissenys paguem 10.000 pes- setes per cadascun d'ells. Estan fets a mà, a color i en paper gros de dibuix, obres d'art que malauradament s'han perdut. Tan sols es conserva a dia de hui una fotocòpia en blanc i negre del disseny d'home. Tot el que sabem d'ells és el que recordem els membres que ens férem el trage eixe primer any. En el disseny original es veu que l'home porta una daga a la cintura que no es va fer i la destreal és de menors dimensions.

- Iniciem les reunions per aclarir-ho tot. Les reunions es fan al local que hi ha dalt del Bar Europa. En van ser moltes on s'aclaria poc, però la gana de fer festa cada vegada era més gran. Com a anècdota, dir que en la convo- catòria d'una reunió s'advertia que la no-assistència es penalitzava amb 500 pts de monta.

- Eixe any lloguem una casa al car- rer València, en festes, com si fora la nostra kàbila, passem els dies de fes- tes allí.

1985. Ja tenim trage... I bandera!

- La Nueva Ola a Alacant és l'en- carregada de fer el trage, ens costa unes 45.000 pts, el de dona i 60.000 el d'home, tot complet, a falta de la destreal. Per a la primera presa de me- sures venen de la Nueva Ola a Callosa i anem tots a casa d'un membre que vivia a la Plaça del Castell. Anem di- verses vegades a Alacant perquè ens prenguen mesures i provar-nos. Les mares s'apunten a alguns viatges en el trenet (per si ens posen l'os), teníem entre 15 i 18 anys.

- Quan arrepleguem el trage ens emportem una desil·lusió, el que ha- víem imaginat en el dibuix no era com

la realitat. La sobrebata ens semblava més curta, les botes també ens pa- reixen diferents del disseny, potser l'haviem idealitzat i en veure'l, una de- cepció ens invadeix. La Nueva Ola ens mostra el barret de la ploma per les dones i pensem a fer-lo per la Entrà Cristiana, que era diumenge al matí. Per a la processó semblava més adient el casc amb el vel que estava en el dis- seny del trage fet per Solbes. A més a més, trobem en un calaix de comple- ments, que tenia la dona en la tenda, el barret de Robin Hood, ens agrada per al trage de jugar i el comprem també. Cal dir que cada vegada que anàvem a la Nueva Ola, li rebolicavem tota la tenda a la dona.

- Per fer la destreal vàrem anar a Al- coi varies vegades, a una fàbrica de metall, per arribar-hi calia anar per un camí de terra, per davall del pont, fins a arribar a una nau que semblava abandonada. Va costar 7.500 pts. pen- se que el fer la destreal més alt degué ser un consell de l'artesà alcoià.

- La bandera de la filà la va brodar una modista de Callosa, Paquita, que la va portar a Alacant perquè la feren a màquina (feta a mà era molt cara). Mit- ja bandera en verd, la senyera a l'altra part i l'àguila bicèfala al mig. Es va po- sar en la bandera Filà del Cid, ja que era el nom en els seus inicis. La vàrem pagar entre tots els membres del mo- ment, fent derrames. Ens va costar unes 6000 pts cadascú. No la vàrem poder traure en festes fins l'any 1987, quan per fi, érem filà de ple dret. La bandera es va reformar l'any 2023 per posar el nom actual Cavallers del Cid.

- El llibre de festes de 1987 ens re-

gala un escrit incorrecte (per començar): Filà Caballero del Cid. En el de 1988 (s'arregla un poc) i es llig Filá Caballeros del Cid. És en el llibre de festes de 1991 quan ja podem llegir l'actual nom: Filà Cavallers del Cid.

- El trage de jugar, el fa el sastre de la Costera de la Presó, Sastreria Sellés, ens fem una bata estil cristià, en verd i ornamentals en groc, amb un brodat en negre, de l'àguila bicèfala, la mateixa que apareix al trage de gala. Vàrem tenir una varietat de brodats, hi havia qui la feia la mare, altres una professional, sabates, cadascú el que volguera; per aquells temps no hi havia el control d'ara per ara. Ens fem també una capa de quadres negres i verds (el que es portava en aquells moments per les filaes cristianes). Les dones tenien falda/pantaló i amb butxaques (semblava per a les mares més decorós).

- El problema era que no arribàvem al nombre de membres que l'Associació ens havia demanat per a una nova filà (21 membres, segons els estatuts) havien de ser majors de 16 anys i hòmens, les dones no comptaven per l'Associació. No paràvem de fer llistes i buscar gent, per tal d'arribar al nombre exigít. Férem moltes reunions amb la Junta Directiva, però sense que ens facilitaren massa les coses.

- Com que no hi arribem, eixe any eixim con a esquadra especial juntament amb els Navarros, acompanyant-los en la seua Capitania Cristiana.

- Fem kàbila en una cotxera del carrer Rafael Couchoud. Féiem moltes vegades festa en la kàbila dels Navarros que tenien un "organillo", la teníem a la carretera d'Altea i eren matrimonis majors. Cal dir que ens van tractar fantàsticament els dos any que vàrem compartir banda amb ells.

- La banda va ser La Internacional, gent major dels pobles del voltant, sobretot de Bolulla i tocaven més

aïna poc, nosaltres érem jóvens i amb ganes de festa. Recordem que cada vegada que venia una costereta, per xicoteta que fora, deixaven de tocar (i això que el nostre poble és de tot, menys pla).

- Eixe any l'Entrà Cristiana és diumenge al matí. L'últim any que es feia eixe dia. Eixen dues esquadres, una d'hòmens i una altra de dones. Finalment, havíem aconseguit que el trage esquerra a l'Entrà, eixa entrà de segur la recordem tots amb il·lusió.

Les primeres esquadres estan compostes per aquests membres:

ESQUADRA DE HOMENS

- Vicente Antonio Berenguer Pérez
- José Adolfo Ferri Guardiola
- Francisco Solbes Mayor
- Pascual Ribes
- Ernest Armada
- Juan Carlos Sellés Benlloc
- Salvador Vercher Devesa
- Antonio Jaime Martínez
- Antonio José Manera Puigcerver
- Gerardo Menaches Solbes

(Cap de Escuadra)
• Federico Vaquer
(Cap de Escuadra)

ESQUADRA DE DONES

- Mari Mar Saval Ferrando
- Nuria Tasa Gregori
- Elizabeth Seguí Seguí
- Fina Espasa Ferrando
- María Jesús Cortés Caba
- Rosa Nieves Ferrando Iglesias
- Francis Cortés Pérez
- Juli Sanblás Punzano
- Isa Seguí Boronat
- Mari Carmen Guardiola Boronat
- Tere Boronat (Cap d'escuadra)

1986. Segon any com a Escuadra Especial

- Eixe any fem kàbila al mateix local, carrer Rafael Couchoud.

- Es fan quatre o cinc trajes nous

- Encara no som filà per no arribar al nombre de membres hòmens majors de 16 anys exigits pels Estatuts de l'Associació.

- Seguim amb els Navarros compartint la banda "la Internacional"

1987. Ja som filà, per fi!

- Aconsegüim ser filà. Com que ens faltaven membres, entre tots paguem les quotes a l'Associació de 4 o 5 persones per a arribar a la quantitat de 21 hòmens majors de 16 anys.

- Fem kàbila a la Carretera de Altea, en el mateix local que tenim ara. Menjàvem dalt i ballàvem baix.

- Traem per primera vegada la bandera de la filà. Fins aquell moment la guàrdia i custòdia eren la mare de Pascual Ribes i la mare de Vicente Berenguer, les quals la planxaven i guardàvem amb molta cura, símbol de la nova filà i la il·lusió de totes i tots. A banda, ens havia costat una fortuna.

- La banda que ens toca eixe any és la de Llombai. Com a anècdota dir que havíem de buscar nosaltres lloc per dormir als músics, com diners n'hi havien pocs, lloguem una casa al Castell que no estava en molt bones condicions. Dissabte de festes i la banda es nega a dormir en aquell lloc. Gràcies a Rosalia Galiana, l'àvia d'un membre de la filà, que ens va deixar la seua casa perquè dormiren els músics;

vàrem tindre banda aquell any. El mateix dia, els càrrecs buscaven, encara, com a bojós, matalassos per a gitar a aquella gent i és així com es quedaren a fer festa amb nosaltres en el nostre primer any com a Filà.

- Finalment, i després de milers d'esforços, ja érem allò que volíem ser, una filà nova on estar tots junts, hòmens i dones amb els mateixos drets i obligacions.

Cal agrair la col·laboració en aquesta crònica a Rosa Nieves Ferrando, Vicente Berenguer, Francis Cortés, Maria del Mar Saval, Antonio Manera i altres que han posat en funcionament la seua memòria i tots plegats hem passat ratets recordant bonics moments de les

nostres vides. No tots tenen la sort de poder contar en primera persona que han format part de la Fundació d'una filà del nostre poble. Va ser un camí llarg per a gent jove, però amb un objectiu en comú. Clar exemple de lluita per allò que es vol aconseguir. La filà continua amb la mateixa essència dels seus inicis, gent diversa amb un objectiu en comú "fer festa".